

Jaarstukken 2021

gemeente
gouda

3.2.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Klimaatadaptatie: water en groen

Projecten in de openbare ruimte

Bij riolerings- en ophoogprojecten is het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte de nieuwe standaard. Onderdeel daarvan is het toevoegen van extra openbaar groen. Om extra groen aan te leggen, inventariseert de gemeente bij verwachte riolerings- en ophogingsprojecten welke bewoners geïnteresseerd zijn in een geveltuin. Tijdens de werkzaamheden wordt bij deze woningen een tegel eruit gelaten voor het aanleggen hiervan.

Initiatieven vanuit het Groenfonds

Vanuit het Groenfonds zijn in 2021 diverse locaties in de stad vergroend. Op de Houtmansgracht is 462m² aan stenen verwijderd en groen teruggekomen. Ook op de Bellamystraat, de Gandhiweg en de Persijnstraat is verharding verwijderd en vergroend. In 2021 is in totaal 1.292m² 'grijs' omgezet naar 'groen'. Daarnaast zijn er gerichte acties geweest van onder andere Gouda Bruist en de Tuinambassadeurs, zoals de actie Tegel eruit, Plant erin en de aanleg van nieuwe geveltuintjes.

Groen bij bouwplannen

De Structuurvisie Groen is nu bijna drie jaar in werking. In mei 2021 zijn de Structuurvisie Groen en het Groenfonds voor de tweede keer geëvalueerd. De evaluatie laat zien dat Gouda op de goede weg is met het vergroten van de leefbaarheid en klimaatbestendigheid. De effecten beginnen zich af te tekenen. Ook zijn er enkele dilemma's zichtbaar geworden. Er is tijd nodig om verdere ervaring op te doen met de toepassing van de beleidsregels en de hardheidsclausule alvorens aanpassingen door te voeren aan de Structuurvisie Groen.

Bij meerdere bouwprojecten is het Convenant Klimaatadaptief Bouwen toegepast, zoals bij het Burgemeesterkwartier. Bij oplevering van woningen in gemeentelijke nieuwbouwprojecten zorgt de gemeente voor zwarte aarde in plaats van zand. Hierdoor is het voor inwoners makkelijker om hun tuin groen in te richten.

Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie

Om inwoners te enthousiasmeren en informeren over groen en klimaatadaptatie zijn in 2021 diverse acties georganiseerd. Zo was er in het najaar een duurzame markt, waar informatie is gegeven over klimaatadaptatie en het belang van groen. De gemeente vroeg aandacht voor de boomspiegeldag en kreeg veel respons op de acties met gratis boompjes voor inwoners. Via huis-aan-huisbladen en sociale media krijgen inwoners regelmatig informatie over groene initiatieven vanuit de stad en van de gemeente, zoals ecologisch bermbeheer, natuurlijke oevers en grijs-wordt-groen initiatieven. In 2021 hebben 125 perceeleigenaren gebruik gemaakt van de subsidieregeling groenblauwe daken. Er is in totaal 2.592 m² groen dak aangelegd. Ook dit jaar bleef Gouda lid van Stichting Steenbreek en spoorde de gemeente met hulp van de Tuinambassadeurs inwoners aan tegels te vervangen door groene beplanting. Daarnaast maken de Tuinambassadeurs door middel van activiteiten, voorlichting en persoonlijk tuinadvies inwoners van Gouda bewust van de mogelijkheden om hun tuin te vergroenen. Klimaatadaptatie is verder actief onder de aandacht gebracht bij onderwijsinstellingen met als gevolg dat veel schoolpleinen vergroend gaan worden. Er is subsidie aangevraagd en toegekend vanuit de Impulsregeling Klimaatadaptatie voor het vergroenen van zeven schoolpleinen en voor het uitvoeren van extra klimaatadaptatieve maatregelen bij de projecten Vogelbuurt en Kort Haarlem. Ten slotte zijn de woningcorporaties en bedrijventerreinen benaderd om in samenwerking met de gemeente klimaatadaptatieve maatregelen uit te voeren. Klimaatadaptatie en groen zijn als belangrijke thema's opgenomen in de Economische Agenda en de sportaccommodatienota.

Biodiversiteit

In 2021 is een start gemaakt met het opzetten van een meetnet Biodiversiteit en waterkwaliteit in Gouda. Om een idee te krijgen hoe het staat met de biodiversiteit en waterkwaliteit in Gouda, is een nulmeting nodig die zal gelden als referentiesituatie. Deze nulmeting wordt gedaan door het opzetten van een meetnet. Dit wordt in 2022 verder uitgewerkt.

Geboortebos en boomfeestdag

In de Oostpolder groeit het Gouds geboortebos. Eind 2021 zijn voor de tweede keer tijdens een feestelijke bijeenkomst negen bomen geplant voor negen Goudse baby's. Ouders, grootouders en kinderen waren hierbij aanwezig. Op deze dag werd ook een bord onthuld waarop de negen namen van de baby's geschreven staan.

In het najaar was het nationale Boomfeestdag 2021. In totaal zijn tien bomen door kinderen van drie scholen geplant om zo het tienjarig bestaan van Natuur en Milieu Punt te vieren. Natuur en Milieu Punt is tien jaar geleden opgericht door de CNME de Zwanebloem/ODMH, IVN, Gemeente Gouda en Brede School Gouda en brengt het aanbod voor basisschoolleerlingen op het gebied van natuur en milieu bij elkaar.

Bodemdaling

Gouda heeft veel ervaring met het omgaan met bodemdaling. Afgelopen jaren is deze kennis verder ontwikkeld in samenwerking met andere overheden en kennisinstututen. Deze kennis is nodig om de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden. De gemeente deelt de kennis met woningeigenaren, scholieren, bedrijven en overheden.

Platform Slappe Bodem

In 2021 zette de gemeente zich opnieuw actief in voor het Platform Slappe Bodem. Partijen binnen het PSB zorgen ervoor dat bodemdaling niet alleen op de agenda blijft, maar dat er ook structureel middelen komen voor innovatie en wetenschappelijk onderzoek. De Coalitie Stevige Steden, ontstaan uit de Goudse Coalitie Stevige Stad, opereert inmiddels

onder de vlag van het PSB. Deze coalitie wordt breed ondersteund en werkt aan het nationaal plan bodemdaling bebouwde omgeving.

Regiodeal Bodemdaling Groene Hart

Met de Regio Deal Bodemdaling Groene Hart werken rijk en regio samen aan het ontwikkelen van nieuwe handelingsperspectieven voor bewoners, bedrijven en overheden voor het omgaan met de gevolgen van bodemdaling in het Groene Hart. Gouda heeft daarin twee projecten ingediend.

In de Toolbox Historische Binnensteden worden de beleidsinstrumenten en handelingsperspectieven die in Gouda zijn ontwikkeld verder ontwikkeld en verspreid. Historische steden in Nederland kunnen deze toolbox gebruiken bij hun aanpak van aan bodemdaling gerelateerde problemen. In 2021 zijn daarvoor verschillende themagroepen gestart. Doel is om de toolbox in 2022 op te leveren.

Voor het realiseren van een nationaal Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (voorheen: Kennis- en Informatiecentrum Bodemdaling) in Gouda is in 2021 gewerkt aan de businesscase. Daarvoor is er volop ingezet op een gezamenlijke aanpak, zodat het ook met recht een nationaal kenniscentrum genoemd kan worden. Het lopende Nationaal Kennisprogramma Bodemdaling wordt onderdeel van het Kenniscentrum en samen met andere landelijke partijen als Kenniscentrum Aanpak Funderingsproblematiek, PSB en vijf universiteiten is een werkplan opgesteld. Daarbij is ook de Campus Gouda betrokken, om de ambities van de Triple Helix samenwerking in de stad en regio te versterken.

Energietransitie: gasloos bouwen en wonen

Beleidskeuzes aardgasvrij

In 2021 is de Transitievisie Warmte vastgesteld. Hierin zijn in Plaswijck Kern en Middenwillens West verkenningblokken aangewezen waar als eerste nader onderzoek gaat plaatsvinden om aardgasvrij te worden. Voor Plaswijck Kern zal het in eerste instantie gaan om een haalbaarheidsonderzoek naar een warmtenet op basis van aquathermie uit de Reeuwijkse Plassen. Voor Middenwillens West zal het gaan om individuele oplossingen. Daarnaast is voor alle buurten in Gouda aangegeven wanneer deze tussen nu en 2040 ongeveer aan de beurt komen en wat het mogelijke alternatief voor aardgas kan zijn. Voor de woningen op 'natuurlijk tempo' worden individuele oplossingen voorzien. Daar kunnen inwoners nu al beginnen en op voor hen logische momenten vervolgstappen zetten. Daarnaast vraagt de TVW een flinke inspanning op het vlak van isoleren en besparen met het ontwikkelen van een Gouds Isolatie Programma. Bij het opstellen van de TVW is met veel inwoners en instanties in de stad gesproken; via een-op-een gesprekken, buurtbijeenkomsten en via de Transitietafels. Tegelijk met de TVW is de participatie- en communicatiestrategie energietransitie vastgesteld. Deze strategie is ook opgesteld in overleg met betrokkenen.

De Regionale Energiestrategie 1.0 Midden Holland is vastgesteld. In de RES wordt aangegeven hoe de regio denkt haar bod van 0,435 TWh te kunnen realiseren. Een flink deel zal via zon op grote (bedrijfs)daken en zon boven parkeerterreinen gaan. Daartoe ondersteunt Gouda het Servicepunt Energietransitie Bedrijven in oprichting, dat zich onder andere zal toeleggen op het versneld en volledig benutten van grote daken voor de opwek van zonne-energie. Daarnaast probeert de regio aan te sluiten bij het rijksprogramma OER voor zon langs A12, A20 en N11. Tevens zijn zoekgebieden aangewezen voor zon op land. De RES bevat ook een aanzet tot een Regionale Structuur Warmte. Deze wordt vooral relevant als er bovenregionale warmte beschikbaar komt voor Midden-Holland.

Inspiratie voor aardgasvrij-ready

In 2021 is wederom veel aandacht besteed aan het stimuleren van inwoners om te starten met energiebesparing, isolatie en eigen opwek van energie. Dankzij een rijksbijdrage vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik RRE en de opvolger RRE Wonen is hier stevig op ingezet. In 2021 is de RRE afgerond, de RREW loopt door tot halverwege 2022. Onder de RRE zijn ruim 7.500 inwoners bereikt met maatregelen en acties als de inzet van energiecoaches en junior energiecoaches, maatwerkadvies voor particulieren en VvE's, kortingsbonnen, de duurzame markt, duurzame huizenroute en de subsidie Energiezuinig maken van de woning. Daarnaast liep de communicatie-campagne 'Dit doen wij, wat doe jij?' door. In deze campagne laten inwoners en ondernemers zien wat zij hebben gedaan aan verduurzaming van hun pand.

Verder kent Gouda sinds 2020 de subsidieregeling Samen Aardgasvrij Gouda. Deze regeling is specifiek voor inwoners die in hun buurt aan de slag willen met de energietransitie. Het doel is inwoners de ruimte te geven om zelf te bedenken hoe ze stappen willen zetten en daarin samen te werken op buurt- of wijkniveau. De subsidie is voor proceskosten en onderzoek, als er minimaal twintig woningen zijn betrokken. Hoewel de mogelijkheden beperkt waren door onder andere de coronamaatregelen heeft de regeling inwoners geholpen om in gesprek met hun buurtgenoten te komen en concrete acties uit te zetten zoals als het aanbieden van warmtescans en energieadviezen. Eind 2021 is de tweede ronde van de subsidieregeling opengesteld, waarbij het onderscheid in proces- en onderzoekskosten is losgelaten om inwoners meer vrijheid te geven in de besteding van de subsidie.

Met de oprichting van de Energiecoöperatie Gouda is er een stadsbrede koepel voor inwonersinitiatieven op het vlak van de energietransitie opgericht. Tussen de gemeente en EcG is een samenwerkingsovereenkomst gesloten om de samenwerking te versterken op de onderwerpen: 1. Mobiliseren en ondersteunen van buurtorganisaties; 2. Opzetten en onderhouden van een learning community; 3. Realiseren van een adviesgroep; 4. Communicatie over de energietransitie en duurzaamheid voor en door Goudse inwoners; 5. Bevorderen betaalbaarheid; en 6. Eigenaarschap van inwoners in de energietransitie.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Gouda moet toekomstbestendig worden: in 2040 moet de stad CO₂-neutraal en aardgasloos zijn. Samen met inwoners en ondernemers zet de gemeente stappen voor later, door fossiele brandstoffen te verminderen en broeikasgassen terug te dringen.

In 2017 heeft de raad € 3,35 miljoen beschikbaar gesteld om de eerste stappen te zetten voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Hiermee geeft de gemeente het goede voorbeeld en zet stappen in de richting van verduurzaming van haar eigen vastgoedportefeuille. Er is gekozen om de focus te leggen bij 5 aansprekende publieke gebouwen, de zogenoemde showcases. Dit betreft de volgende objecten: De Goudse Schouwburg, Chocoladefabriek, Cultuurhuis Garensponnerij, Kinderboerderij en Buurtservicecentrum Lekkenburg 1. De keuze voor deze gebouwen is gebaseerd op het gegeven dat deze gebouwen veel publiek trekken en daarmee als stimulans kunnen dienen om zelf ook met verduurzaming van het eigen vastgoed aan de slag te gaan. Daarnaast worden in nog eens 26 gemeentelijke panden kleinere duurzame ingrepen getroffen.

Als gevolg van sterk gestegen bouwkosten in de afgelopen jaren is er voor gekozen om de beschikbare middelen vooral in te zetten bij de financiering van duurzaamheidsmaatregelen bij de 5 showcases. De eerste fase van verduurzaming is, behoudens de Chocoladefabriek, in 2021 afgerond. Bij de 5 showcaseprojecten is 24% energievermindering en 27% CO₂-reductie gerealiseerd. De verduurzaming van de Chocoladefabriek wordt meegenomen bij de verbouwing van de tweede en derde verdieping, waarvan de oplevering medio 2022 is gepland.

Eind 2022 wordt een routekaart gepresenteerd die voorstellen bevat voor verdere verduurzaming van de gemeentelijke vastgoedportefeuille teneinde de doelstelling van energieneutraliteit en gasloos in 2040 te bereiken, met als subdoelstelling om in 2030 50% energiereductie te realiseren.

3.2.2 Corona

De coronamaatregelen leverden net als in 2020 uitdagingen op voor de communicatie- en participatiecampagne voor de energietransitie. Advies van een energiecoach of door Klimatrouten werden zoveel mogelijk online aangeboden. Ook voor andere activiteiten was zoveel als mogelijk een digitaal alternatief. De uitwisseling van kennis en ervaring binnen de Transitietafels vond online plaats en ook voorafgaand aan de formele zienswijzenperiode voor de Transitievisie Warmte werd een online informatiebijeenkomst georganiseerd. Het voordeel hiervan is dat de bijeenkomst eenvoudig kon worden opgenomen, waardoor inwoners de bijeenkomst konden terugkijken op een moment dat hen goed uit kwam.

Op advies, voorlichting en participatie op het gebied van klimaatadaptatie hadden de coronamaatregelen ook enige invloed, maar er was bij buitenactiviteiten meer mogelijk dan vorig jaar. Zo hebben de Tuinambassadeurs op gepaste afstand inwoners van advies kunnen voorzien over de inrichting van hun tuinen, waren er activiteiten voor Boomspiegeldag en Boomplantdag en ook het planten van nieuwe bomen in het Gouds geboortebos kon in beperkt gezelschap plaatsvinden.

In mei 2021 zou Gouda samen met Delft een groot internationaal bodemdalingcongres verwelkomen. Door de coronapandemie werd het TISOLS geannuleerd. Het zal waarschijnlijk in 2023 plaatsvinden.

Door de coronasituatie heeft de uitvoering van het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad enige vertraging opgelopen. Dit betreft met name de aanvullende onderzoeken naar problemen door hoogteverschillen in andere delen van de stad. Een deel van deze bijeenkomsten zijn online gehouden. De geplande en noodzakelijke huiskamergesprekken zijn uitgesteld.

3.2.3 Eigen indicatoren

Het dashboard Duurzaamheid biedt aanvullend op deze eigen indicatoren een overzicht van diverse indicatoren op het gebied van duurzaamheid. Dit dashboard verschijnt elk jaar in de periode mei-juni. Daarnaast bevat de evaluatie van de Structuurvisie Groen en het Groenfonds, die in dezelfde periode verschijnt, indicatoren op het gebied van groen.

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde	Stand 2021
7. Volksgezondheid en milieu	Bomenbalans	22.500	Minimaal 22.500 bomen in openbaar gebied (peil 2017)	23.355 per januari 2021
7. Volksgezondheid en milieu	Groenbalans	2.067.000	Minimaal 2.067.000 m ² groen (peil 2016)	2.127.675 m ² per januari 2021 ten opzichte van de gecorrigeerde waarde van 2.030.300 m ² in 2016 (exclusief Westergouwe).
7. Volksgezondheid en milieu	Groenherstel	10000	Toename aantal m ² openbaar groen in bestaande stad, exclusief Westergouwe	Toename van 97.375 m ² ten opzichte van 2016. In 2021 was er een toename van 77.264 m ² .